LINJA-AUTOLIITTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta
Helsinki

Viite: HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Linja-autoliiton lausunto valtion talousarviosta vuodelle 2023

Pyydettynä lausuntona Linja-autoliitto lausuu seuraavaa.

Joukkoliikenteen rahoitus

Joukkoliikenne on saanut tällä hallituskaudella merkittävää rahoitusta peruspalveluiden turvaamiseen. Keskeisin tavoite linja-autoalan kannalta on edelleen rahoituksen pitkäjänteinen turvaaminen joukkoliikenteessä. Epidemiasta johtuva liikenteen vähentymä on toki elpymässä, mutta sen ei arvioida palautuvan nopeasti entiselle tasolle, mm. etätöiden takia. Toisekseen hintojen nousu, erityisesti polttoaineiden osalta, on realisoitunut toimialalla noin 10 %:n vuositason inflaationa.

Nämä tekijät johtavat siihen, että nyt puheena olevassa talousarvioesityksessä olevat joukkoliikenteen määrärahat ovat sekä kysynnän viipyvän palautumisen että julkisten hankintojen ostovoiman heikentymisen osalta johtamassa palvelutasotavoitteisiin nähden merkittävästi alentuvaan palvelutarjontaan. Peruspalvelujen turvaamisen, joukkoliikenteen edistämisen ja siten ilmastopolitiikan tavoitteiden kannalta olisi edelleen arvioitava joukkoliikenteen rahoituksen kestävää tasoa.

Tässä tarkoituksessa Linja-autoliitto esittää, että joukkoliikenteen julkisen rahoituksen määrässä tavoitteena olisi 50 miljoonan euron rakenteellinen lisäys. Lisätalousarvioiden kautta toteuttavasta rahoituksesta olisi perusteltua siirtyä pitkäjänteisempään rahoitusmalliin vuosittaisen talousarvion kautta. Pidemmällä aikavälillä tämä olisi linjassa myös Liikenne12 -linjausten kanssa.

Valtion joukkoliikennehankintojen osalta on syytä kiinnittää huomiota myös siirtomäärärahan määräaikaan ja tilausvaltuuksiin. Kaupunkien hankinnoissa käytetään pitkiä hankintasopimuksia, jotka mahdollistavat mm. sähköbussihankinnat. Tällaiset palveluhankinnat ovat osoittautuneet ilmastotoimien ohella kokonaistaloudellisesti edullisemmiksi kuin lyhyemmät hankintasopimukset. Valtion hankinnoissa sopimusvaltuuksien pidentäminen edistäisi siten myös ilmastotavoitteita, joten määrärahan käytössä ja tilausvaltuuksissa tavoitteena tulisi olla sama kuin vastaavissa rautatieliikenteen hankinnoissa on jo nyt.

Linja-autoliitto tulee esittämään seuraavan hallituskauden tavoitteissaan koko julkisen sektorin joukkoliikenteen hankintatoiminnan kokonaisuudistusta, jonka yksi osa tulisi olla ilmastopolitiikan nykyistä tehokkaampi toteuttaminen. Kuten todettua, kaupunkien ohella myös valtiolta on voitava odottaa edistyksellisen ilmastopolitiikan toteuttamista.

LINJA-AUTOLIITTO

Arvonlisäverotus

Talousarvioon sisältyvä arvonlisäverolain väliaikainen muutos henkilökuljetuspalvelujen määräaikaisesta 0-verokannasta on erityisen kannatettava. Toimialan ja erityisesti joukkoliikenteen kuluttajahintojen kannalta myönteiset veromuutokset korostuvat epidemia-ajan romahduksen ja merkittävästi kohonneiden polttoainekustannusten jälkeen. Esitys on toki saanut kritiikkiä hallinnollisten kustannusten lisääntymisen vuoksi, mutta politiikkakeinona se on sekä tehokas että oikeudenmukainen, koska sen piiriin kuuluisivat kaikki alalla toimivat yritykset. Nollaverokannan rinnalla yritysten ostojen ALV-vähennysoikeus on keskeinen osa tätä veroratkaisua.

Mika Mäkilä
toimitusjohtaja